

אביב לביא

מדינה בלי חזון

מחקר שהשלימו לאחרונה אנשי מוסד שמואל נאמן בטכניון קובע שאם מדינת ישראל תמשיך לשבת בחיבוק ידיים ולא לעשות דבר כדי לעצור את התייבשות ים המלח, המשמעות הכלכלית תהיה נזק של 90 מיליון שקל בשנה.

בתחומים רבים בחיים ובכלכלה, כשלא עושים דבר – גם לא צריך לשלם. בכל הנוגע לסוגיות סביבתיות, ההיגיון הכלכלי עובד הפוך: במקרים רבים, חלופת האפס היא החלופה היקרה ביותר, בוודאי בטווח הארוך. אם לא נציל את ים המלח, נשלם ביוקר על הפגיעה בתיירות, על נזקי הבולענים ועל עוד שורה של מפגעים שנוצרים כשים מאבד מצלמו.

אם לשפוט על-פי פרטי תוכנית ההמרצה הכלכלית שפרסם השבוע משרד האוצר, האופי המיוחד של נושאים סביבתיים – ואולי אף עצם קיומם של אלה – לא הגיע לאוזניהם של מחברי התוכנית.

באוצר מנפנפים ברגל ההשקעה בתשתיות. אלא שסדר העדיפויות שנקבע בתחום תשתיות התחבורה משרה את התחושה שאנשי האוצר חיים בעולם האתמול: 5.255 מיליארד שקל לתשתיות כבישים, ורק 1.522 מיליארד לתחבורה ציבורית.

בנייר עמדה חריף שפורסם אתמול על-ידי אדם, טבע ודין, מסכים אנשי העמותה את תשומת לב האוצר לעובדה שמדובר במדיניות שמ-

נוגדת חזיתית לעקרונות ה-OCED. עקרונות הקוראים להפחתת ההשפעה הסביבתית של מגזר התחבורה (האחראי לפליטת כחמישית מגזי החממה בעולם).

גדמה שכבר מזמן נשכחה אצלנו המשמעות המקורית של המילה "תשתיות".

תשתית היא משהו שמניחים היום כדי שמחר, ובעוד 5, 10 ו-20 שנה, יהיה יותר טוב. בשביל להחליט מהן התשתיות שייצרו עתיד טוב יותר דרוש חזון.

השבוע שוב התברר שהחזון של משרד האוצר וממשלת ישראל כולל עוד כבישים (איפה בדיוק יש להם מקום?), עוד פקקים, עוד זיהום אוויר עוד פליטת גזי חממה. האם אלה יביאו רווחה כלכלית לישראל של העשורים הבאים?

מקבלי ההחלטות הישראלים מצטיינים בהרחקת העובדה שלפליטת גזי חממה יהיה כבר בשנים הקרובות תו מחיר כבר. אם כדור הארץ לא יתחיל להתקרר פתאום – וכל הסימנים מעידים שזה לא משהו שהולך לקרות בקרוב – ישראל, כמו שאר המדינות המפותחות, תצטרך לשלם, וביוקר, על כל טונה גזי חממה שיעלו מכאן לאטמוספירה.

האם אנשי האוצר הכניסו את המסים הללו לתחשיבים כשהחליטו, בפעם המי יודע כמה, להעדיף את התחבורה הפרטית על הציבורית?

הגיע הזמן שנבין שהתשתיות הלאומיות של המחר הן תחבורה ציבורית, שימוש יומי באופניים וכמובן אנרגיה מתחדשת. ברק אובמה שב והודיע השבוע שארצות הברית בהנהגתו תשקיע ב-10 השנים הקרובות 150 מיליארד דולר בתשתיות של אנרגיות מתחדשות, במטרה לייצר מיליוני מקומות עבודה חדשים בענפים הירוקים.

בתוכנית ההצלה של האוצר למשבר האקלים אין זכר. אובמה גם הציב לאמריקה יעד ברמות קיצוץ של 80% בפליטת גזי החממה עד 2050. לא בטוח שהאמריקאים יעמדו ביעד שאפתני כזה, אבל לפחות יש להם חזון, ומה יש לנו?

